

Field : Education

Type : Research Article

Received: 25.12.2019 - *Corrected*:----- - *Accepted*: 30.12.2019

Eğitimde Oyunun Yeri

Sevil BURGAZ USKAN, Taner BOZKUŞ

Bartın Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Bartın, TÜRKİYE

E Posta: sevilburgaz@hotmail.com

Öz

Günümüzde daha refah, daha güzel, daha yaşanılabilir bir toplum oluşturabilme; böyle bir toplumda yaşayabilme düşüncesi herkes tarafından istenen bir olgu gibi görülmektedir. Böyle bir toplum da ancak doğru bir şekilde eğitilen bireylerle mümkün olabilmektedir. Bireyler yaşantılarını düzeltmek, geliştirmek ve arzu edilen davranışları edinebilmek için her zaman eğitime ihtiyaç duymaktadır. Bu ihtiyaç insan yaşantısının temelini oluşturmakta ve çocukluğa dayanmaktadır. İyi bir eğitim beraberinde etkin bir öğrenmeyi getirecektir. Etkin öğrenme ancak gelişimsel açıdan uygun öğrenme durumları sağlayan ortamlarda mümkün olabilir. Bu doğrultuda bedensel, sosyal, duyuşsal, bilişsel ve psikomotor gelişim alanlarını destekleyecek, etkili öğrenme ortamını sağlayabilecek, çocuklara en doğal öğrenme yolunu kazandıracak olan oyun kavramı büyük önem taşımaktadır. Bu çalışma “Neden oyun?” sorusuna yanıt aramakta ve oyunun eğitimdeki yerine dikkat çekmek amacıyla yapılmıştır.

Anahtar kelimeler: Oyun, Eğitim, Eğitsel oyun

Place Of Play in Education

Abstract

Today, creating a more prosperous, beautiful, and livable society, and the idea of living in such a society seems to be a phenomenon desired by anyone. Such a society is only possible with adequately educated individuals. People always need education to organize and improve their lives, and to acquire desired behaviours. Being the foundation of an individual's life, this need starts in childhood. Providing good education requires effective learning, however, effective learning can only be possible in environments where adequate developmental learning situations are provided. Therefore, the concept of play, which supports physical, social, sensual, cognitive, and psychomotor developmental fields through gaining children the most natural way of learning, is of significant importance. This study aims to find answers to the question of "Why do we play" and to attract attention to the role of play in education.

Keywords: Games, Education, Educational game

Giriş

İnsan; yaşantı süresince kazandığı davranışlarla hayat döngüsü içinde yer almaktadır. Bu davranışları; doğuştan kalıtım yoluyla, yaşanılan çevreden etkileşim yoluyla ve bilinçli olarak ve belli bir çaba sarf ederek kazanır. Esas olan bilinçli ve belli bir çaba sarf ederek elde ettiği davranışlardır ve bu noktada eğitim-öğretim devreye girmektedir.

Eğitim, bireyin öğrenim hayatını, toplum içindeki statüsü ve sosyal yaşantısını etkilemektedir. Eğitim bir süreç olarak karşımıza çıkmakta ve bu sürecin etkili olması büyük ölçüde zamanın verimli kullanılması ile gerçekleşmektedir (Yaşartürk ve Bilgin, 2018). Eğitim insan hayatında önemli olmakla birlikte serbest zamanın aktif bir şekilde değerlendirilmesi de başta çalışma hayatı olmak üzere aile, arkadaş, sosyal çevre ve eğitim süreci gibi birçok önemli faktör üzerinde etkili olmaktadır (Yaşartürk ve Yılmaz, 2019). Bu yüzden eğitim arzu edilen istendik davranışların insanda oluşturulma ve etkinlik şeklinde değerlendirilme sürecidir (Şimşek, 2007). Eğitim; kişilerin kendi karar verecekleri maddi ve manevi ihtiyaçlarını oluşturan bilgi, beceri, tutum ve davranış modüllerine erişme, onları öğrenme ve onları öğrenebilme yeteneklerini keşfedebilme becerilerini kazanma sürecidir.”(Titiz;1996 Akt: Şimşek; 2007). Bu becerileri kazanma sürecindeki hedeflere ulaşabilmek için bilineni bilmeyenlere öğrenilmesi amacıyla aktarma görevlerinin planlanması ve uygulanmasıyla öğretim kavramı karşımıza çıkar. Öğretimin olabilmesi için; öğreten, öğrenen, öğretim ortamı, öğretim işini kolaylaştıran ve destekleyen unsurların bulunması gerekmektedir. Öğrenim süreci boyunca öğrenenin katılımı ve tavrı oldukça önemlidir. “Korku temelli bir öğrenme ortamı yerine; merak, coşku ve keşfetme temelli bir öğrenme ortamı yaratmak”(Cüceloğlu ;1999 Akt: Şimşek; 2007, Yüksel, 2011) öğretimin gerçekleşmesinde ve öğrenenin sergileyeceği tavrı ve katılımı olumlu yönde etkileyecektir. Oyun; hareket, ,duyuşsal ve bilişsel becerilerin üzerinde etkili olduğu bir süreçtir. Karar verebilme, akılda tutabilme, gözlemlene, akıl yürütebilme, problem çözebilme ve yaratıcı düşünebilme oyunla kazanılan önemli becerilerdir.(Çavuş;2016) İşte tam bu sayede oyun eğitimin ayrılmaz bir parçasıdır. Çatısına oyunun tabanına problemin yerleştirilerek kurgulandığı öğrenme yöntemleri oyun temelli öğrenme ortamlarını oluştururlar. Bu öğrenme ortamı sayesinde oyun kuram ve uygulama arasında bir köprü oluşturacaktır.(Akın, Atıcı; 2015) Bu sayede oyun eğitimcilerin en önemli yardımcısı olacaktır.

Oyunun ne olduğu konusunda eski zamanlardan beri çok değişik görüşler ileri sürülmüştür. Bu görüşlerin tamamındaki ortak nokta ise oyunun çocuk için çok önemli bir uğraş olduğudur. Oyun için yapılan birçok tanım vardır. Bunlardan bazıları şunlardır:

Piaget’e göre oyun, bir uyumdur. Gross’a göre (1896), oyun bir pratiktir. İleride karşılaşılabilecek davranış biçimleri oyunla elde edilir. Caillois’e göre (1958) oyun, serbestçe kabul edilmiş, fakat bağlayıcı olan kurallara göre belli bir alan ve zaman süreci içinde sürdürülen gerilim ve eğlence duygularını içeren, gerçek hayattan farklı olduğu bilinci ile yapılan gönüllü bir hareket ya da faaliyettir. Montaigne (1533–1592) oyunu çocukların en gerçek uğraşları olarak tanımlamıştır. Montessori (1870–1952) de oyunu çocuğun işi olarak nitelendirmiştir. Lazarus ise oyunu, kendiliğinden ortaya çıkan, hedefi olmayan, mutluluk getiren bir aktivite olarak tanımlamıştır. Genel tanımıyla oyun, belli bir amaca yönelik olan ya da olmayan, kurallı ya da kuralsız gerçekleştirilebilen; fakat her durumda çocuğun isteyerek ve hoşlanarak yer aldığı fiziksel, bilişsel, dil, duygusal ve sosyal gelişiminin temeli olan gerçek hayatın bir parçası ve çocuk için en etkin öğrenme sürecidir (tdk: 2017).

Oyun; okul öncesi dönem ile iç içedir. Benjamin S. Bloom bir eserinde; her çocuğun zeka gelişiminin %50’sinin 0-4 yaş arasına, %30’unun 4-8 yaş arasına, %20’sinin ise 8-18 yaş

aralığına rastladığını ortaya koymuştur. Bu nedenle zeka gelişiminin büyük yüzdelik dilimini kapsayan okul öncesi dönem; gelecekte sağlıklı, mutlu, yaratıcı insanlar yetiştirebilmek için büyük önem taşımaktadır. İşte çocuk gerekli olan bu davranışları, bilgi ve becerileri oyun sayesinde kendiliğinden öğrenir. (Öztürk; 2001) Oyun gelişimi sayesinde kişinin fiziksel aktivite düzeyinde de gelişme görülebilmektedir (Bozkuş, 2013).

Bu doğrultuda oyunun önemini düşünecek olursak; fiziksel, psikomotor, zihinsel, dilsel, duygusal ve sosyal gelişim alanlarına oyunun katkısı büyüktür.

Oyunun Çocuğun Fiziksel ve Motor Gelişimine Olan Etkileri

Oyun sırasında çocuğun bütün bedeni hareket eder. Oyun sırasında çocuğun büyük ve küçük kasları kasılma, gevşeme ve esnemelerle sürekli çalışma halindedir. Özellikle hareketli oyunlarda kalp atışı, kan dolaşım hızı ve solunum normalin üzerine çıkar. Bu sayede kana bol oksijen geçer ve kan akışı yoluyla dokulara daha çok oksijen ve besin taşınır. Vücut, oyunda terler. Böylece bedendeki zehirli atıklar dışarı atılır.

Oyun yoluyla enerjisini boşaltan çocuğun uykusu düzene girer ve iştahı açılır. Ayrıca açık havada oynanan oyunlar, güneşten ve temiz havadan yararlanmasını sağlayarak bedensel gelişimini hızlandırır.

Çocuktaki motor gelişim, öğrenmesi, büyümesi ve gelişmesiyle ilgilidir. Oyun, başlıca motor yetenekler olan güç, hız, dikkat, eş güdüm (koordinasyon) ve esnekliğin gelişmesi için ideal bir ortamdır.

Oyun yoluyla çocuğun hareketlerini kontrol altına alma becerisi geliştirir. Oyunda hareketlerin ardı ardına sıralanması ve tekrarı, vücut performansını artırır. Kaslar, tekrarlanan hareketleri ezberler. Aslında çocuğun başarısı bu kas gücüyle doğru orantıda değildir. Süreç içerisinde göstereceği devamlılık, cesaret, irade, denemeleriyle kazanacağı beceriler gibi psikolojik etkenler başarısında etkili olacaktır. Oyun ile kazandırılacak bu etkenler çocuğun psikomotor gelişimine etki edecektir. (Bozan;2016)

Oyunlarında farklı birçok araç gereç ve eşyayı kullanarak becerilerini geliştirir ve gücü artar. Yoğurma maddeleri ile oynayarak el-göz koordinasyonunu geliştirir.

Atlama, koşma, yürüme hareketlerini yaparak denge ve hız kazanır, organları arasında uyum gelişir. Dikkat süresi uzar. Sürekli yaptığı hareketler de vücuduna esneklik kazandırır.

Oyunun Çocuğun Duygusal ve Sosyal Gelişimine Olan Etkileri

Çocuğun yaşantısında bir de iç dünyası vardır. Çocuğun duyguları ile oyun arasındaki ilişkiyi “Çocuk oyunlarında bilinç dışı istek ve zorluklarını yaşar.” sözleriyle ilk kez Freud ortaya koymuştur. Çocuk, oyunla duygusal açıdan güvenli bir çevrede hayal etmenin zevkini yaşar ve duygularını bu ortamda özgürce ifade eder.

Mutluluk, sevinç, acı, üzüntü, güven duyma gibi birçok duygusal tepkiyi oyun yoluyla öğrenebilir. Duygusal tepkilerin dramatize edilmesi, oyunlaştırılması çocuğun kendini tanımasına yardımcı olur. Çocuk, oynadığı oyun yoluyla benmerkezcilikten ayrılır. Benmerkezcilikten uzaklaşabilmesi çocuğun sosyalleşmesine de katkı sağlayacaktır. Çocuklarda sosyal beceri öğretiminde en etkili yol yine oyun olacaktır.(Durualp, Aral; 2010) Kendine olan güveni gelişir. Başkalarının duygularını anlar. Çocuğun duygularındaki olumlu ya da olumsuz tüm gelişmeleri oyun esnasında öğrenip onu doğru yönlendirebilmemiz oyunla mümkün olur.

Çocuk; Etkileri Doğru-yanlış, haklı-haksız, uyulması gerekli kurallar gibi birçok toplumsal ve ahlaki kavramları oyun sırasında öğrenir ve benimser.

Bir gruba ait olma ihtiyacını karşıladığı oyun sayesinde saldırganlıklarını kontrol etme, başkalarının hakkına saygı gösterme, paylaşma, kendi hak ve özgürlüklerini koruma, iletişim kurma becerileri geliştirir. Ayrıca oyun yolu ile kendi cinsel kimliğini kazanır ve benimser. Çevresindeki nesne ve canlıları korumayı ve onlara zarar vermemeyi, iş birliği yaparak çalışmayı öğrenir. Arkadaşlık kurarak toplumsallaşır.

Oyunun Çocuğun Zihinsel Gelişimine Olan Etkileri

Çocuk, kendisini ve çevresini oyun yoluyla tanır. Sürekli sorular sorarak bilgiler elde eder ve bilgilerini de çevresindekilere aktarır. Oyun, keşfederek öğrenmeyi içerir. Çocuk birçok kavramı, olayı ve deneyimi oyun içinde öğrenir. Oyun; nesnelere tanıyıp, isimlendirmeyi, onların işlevlerini, mantık yürütmeyi, sebep-sonuç ilişkisi kurmayı, seçim yapmayı, dikkatini toplamayı, kendini bir amaca yöneltmeyi, düşünme, algılama, sıralama, sınıflama, analiz yapma, sentez yapma, değerlendirme, problem çözme gibi zihinsel süreçlerin işleyişinin hızlanmasını, ağırlık, renk, şekil, boyut, hacim, zaman, mekân, soğuk, sıcak gibi birçok kavramların kazanılmasını sağlar. Oyun içerisindeki çocuk zihinsel bir çalışmadır. Bu çalışma ile yorumlama, algılama, değerlendirme, karar verme, gibi yetenekleri gelişir. Zihinsel gelişimi desteklenir. (Özer ve diğerleri;2006)

Ayrıca oyun yoluyla kazandığı bu deneyim ve bilgiler arasında ilişkiler kurarak bu bilgileri daha sonra karşılaştığı problemleri çözüme kullanabilme becerisi kazanır.

Oyunun Çocuğun Dil Gelişimine Olan Etkileri

İletişimin en önemli sembollerinden biri olan dil; çocukta önce alıcı, sonra da ifade edici şekilde gelişir.

Çocuk diğer insanlarla iletişim kurabilmek için dili kullanmak zorundadır. Dilin bir iletişim aracı olabilmesi için; çocuk dile ait sembollerini öğrenmeli, belleğinde depolamalı ve yeri geldiğinde kullanabilmelidir (Bekmezci, Özkan; 2015). Oyun bu bağlamda dil gelişiminde önemli bir katkı sağlayacaktır.

Çocuk oyunlarının büyük kısmı dil gelişimini destekler. Özellikle sembolik oyunlar, evcilik oyunları ve diğer dramatik oyunlar düzgün cümleler kurma, sesleri ve tonlamaları doğru kullanma becerisi kazanmalarına yardım eder. Oyun yoluyla kelime hazinesi genişler, anlatılanı daha iyi ve çabuk anlar, kendini daha iyi ifade eder (tdk:2017).

“Neden oyun?” sorusuna ayna tutmak için oyunun özelliklerinden bahsetmek gerekir.

- Oyun aktiviteleri açık uçlu öğrenmeyi içerir. Öğrenciler doğru cevaba yönlendirilmez.
- Oyun deneyimleri belirli bilgi parçacıklarının ezberlenmesinden çok fikirler üretir.
- Çocuklar oyun içerisinde aktif olarak öğrenirler. Birbirleri ile konuşup fikirlerini paylaşırlar, tahmin yürütürler, gülerler ve heyecanlanırlar.
- Çocuklar öğrenme gruplarında işbirliği içinde çalışırlar. Rekabetçi bireysel çalışma yerine işbirlikçi çalışma vurgulanır.
- Oyunda deneyimler tekrarlanır, çevre taklit edilir ve yeni şeyler denenir.
- Oyun dinamik bir süreçtir. Oyun özgürce ve kendiliğinden yapılır.

Bu özelliklerden yola çıkarak oyunu bir eğitim yöntemi olarak kullanmak şüphesiz ki akıllıca olacaktır. Böylece eğitsel açıdan çocuğa/bireye şu katkıları sağlayacaktır.

- Tutum değiştirme,
- Özel davranışları değiştirme,
- Gelecekte yeni rolleri almaları için bireylere yardım etme,
- Mutluluk seviyesinde gelişim,
- Başarı düzeyini arttırma,
- Motivasyonu ve spora özgü motivasyonu geliştirme.
- Sosyal beceri kazanma (Pehlivan, 2005; Özgün ve diğerleri, 2017)

İnsanlar kendisinin direkt olarak katılımcı olduğu etkinliklerde ancak yetenek ve becerilerini ortaya koymaktadırlar. Oyunun süreci içerisinde olan kimse aktif olarak katılan, etkileyen, etkilenen, değişen, değiştirebilen bir oyuncu olarak öğrenmeye doğal bir şekilde devam edecek ve bu sayede cesaretlenerek bütün yeteneklerini ortaya koyabileceklerdir. (Engin ve diğerleri; 2010)

Böylece eğitim ortamının zenginleştirilerek gerçekleştirilmek istenen etkin öğrenme daha kalıcı ve eğlenceli bir hale getirilebilir.

Sonuç olarak oyunun eğitimdeki yerinin bu denli önemli ve büyük olması oyunun yararlarının bir sonucudur.

Oyunun yararları ;

- Konuyu sunmada yararlı bir tekniktir.
- Öğrencilerin katılımını arttırır.
- Gerçeğe dayalı bilgi elde etmeye ve hatırd tutmaya yardımcı olur.
- Gerçek iş problemlerine benzer.
- Bilginin özetlenmesine ve sentezlenmesine yardım eder.
- Öğrenciler arasında etkileşimi sağlar.
- Öğrenmeye ilgiyi arttırır.
- Öğrencilerin birbirinden öğrenmelerine fırsat sağlar.

Buna karşın elbette oyunun bazı sınırlılıkları da görülmektedir. Bunlar ;

- Tüm öğrenme biçimleri için uygun değildir.
- Öğrenciler birbiri ile endişe verecek düzeyde etkileşime girebilirler.
- Daha çok zaman gerektirir.
- Geliştirmek ya da satın almak pahalıya mal olabilir.
- Oyunun içeriği bilineceği için aynı oyunun aynı grupla oynanması uygun olmayabilir.
- Oyun takım çalışması içeriyorsa, tüm katılımcıların bilgi düzeyi kesin olarak değerlendirilemez. (Gruending ve diğerleri Akt: Pehlivan;2005)

Bu sınırlılıklara rağmen okul öncesi dönem etkinliklerinin temelini oluşturan ve etkin bir öğrenme sağlayan oyun; çocukların yaparak yaşayarak öğrenmesine katkı sağlar.

Etkin öğrenmeye eğitim sisteminde böylesine katkı sağlayan oyunu; günümüzde etkili bir eğitim yöntemi olarak görülen drama tekniğinde de görmekteyiz. Dramayı da oyun olarak gören çocuk drama yöntemi ile hem oyun oynamış hem de yaparak yaşayarak öğrenme süreci içerisinde yer almış olur. Drama; belirli bir sözcüğü, bir kavramı, bir davranışı, bir düşünceyi, bir yaşantıyı ve bir olayı tiyatro tekniklerinden yararlanarak oyun ve oyunlar geliştirerek canlandırmak ve hala geri kalmış teknolojinin okullarda öğretilmesidir (Üstündağ, 1994 Akt: Pehlivan, 2005; Yörük ve diğerleri, 2002). Drama etkinlikleri çocuklar tarafından oyun olarak algılanır ve klasik eğitim yöntemlerine karşı çocuğun ilgisini çekerek tüm gelişim alanlarına daha fazla etki ederek etkin öğrenmeyi güçlendirir. Çocuk oyun sayesinde öğrenilebildiğine göre, temelini oyunun oluşturduğu drama tekniği eğitim sisteminin içinde aktif bir şekilde yer almalıdır.

Sonuç

Oyun çocuğun yaşadığı dünyayı, çevresini tanımasını sağlayan ve anlamlandırmasına yardımcı olan araçtır. Oyun çocuğun en ciddi uğraşı ise; bir eğitim sistemi içerisinde oyundan yararlanmak şüphesiz ki akıllıca olacaktır. Çünkü çocuk oyun içerisinde bütün duyularını kullanır. Y yaparak ve yaşayarak öğrenir. Böylece davranış, bilgi ve becerileri oyunla içselleştirerek daha kalıcı ve doğal bir şekilde öğrenmiş olur. Bu nedenle oyun sadece boş zaman kavramı olarak algılanmamalı ve çocuğun en önemli uğraşı olduğu kabul edilmelidir. Bu sebeple oyunun gücü göz ardı edilmemeli ve eğitim sisteminde hak ettiği değeri görerek daha fazla yer alması sağlanmalıdır.

KAYNAKÇA

- Ağbuğa B., & Arslan, Ş (2010). İlköğretim okulları için oyunlarla beden eğitimi, Ankara Nobel Yayınları 1. Baskı, 9
- Akın, F. & Atıcı, B. (2015). Oyun Tabanlı Öğrenme Ortamlarının Öğrenci Başarısına ve Görüşlerine Etkisi. *Türk Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 2(2), 75-102.
- Bekmezci, H. & Özkan, H. (2015). Oyun ve Oyuncanın Çocuk Sağlığına Etkisi. *İzmir Dr. Behçet Uz Çocuk Hastanesi Dergisi*, 5(2), 81-87.
- Bozan, N. (2014). Okul Öncesi Eğitimde Oyunun Öğretmen Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 24(5), 2157-2166.
- Bozkuş T, (2013). An Evaluation of the Relationship Between Physical Activity Healthy Lifestyle Behaviors Anaerobic Performance Muscle Strength and Sprint Performance In Folk Dancers. *International Journal of Academic Research*, 5, 151 157.
- Çoban, B. & Nacar, E. (2006). Okul Öncesi Eğitimde Eğitsel Oyunlar, Ankara Nobel Yayın 1. Baskı
- Demirci, A. Demirci, E. & Demirci, N (2013). Oyunlarla Beden Eğitimi ve Spor Öğretimi, Ankara Nobel Yayınları, 1. Baskı, vi
- Durualp, E. Aral, N. (2010). Altı Yaşındaki Çocukların Sosyal Becerilerine Oyun Temelli Sosyal Beceri Eğitiminin Etkisinin İncelenmesi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 39(39), 160-172.
- Engin, O., Seven, M., & Turhan, V. (2010). Oyunların Öğrenmedeki Yeri ve Önemi. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 4(2), 109-120
- Güneş, A (2004). Okullarda Beden Eğitimi ve Oyun Öğretimi, Ankara Pegem A yayınları, 4.Baskı, V
- <http://tr.euronews.com/2016/08/10/okul-oncesi-egitimde-oyun-oyunayarak-ogrenme-teknikleri>
8.21.2017
- <https://www.slideserve.com/ajaxe/ocuk-gel-m-ve-e-t-m> 8.12.2017
- Koçyiğit, S., Tuğluk, M., & Kök, M. (2007). Çocuğun Gelişim Sürecinde Eğitsel Bir Etkinlik Olarak Oyun, Atatürk Üniversitesi, Kkefd/Jokkef, 16
- Özgün, A., Yaşartürk, F., Ayhan, B., & Bozkuş, T. (2017). Hentbolcuların Spora Özgü Başarı Motivasyonu ve Mutluluk Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *Uluslararası Kültürel ve Sosyal Araştırmalar Dergisi (UKSAD)*, 3 (Special Issue 2), 83-94.
- Özer, A., Gürkan, A., & Ramazanoğlu, M. (2006). Oyunun Çocuk Gelişimi Üzerine Etkileri. *Fırat Üniversitesi Doğu Araştırmaları Dergisi*, 4(3), 54-57.
- Öztürk, A. (2001). Okul Öncesi Eğitimde Oyun, İstanbul Esin Yayınları 1. Basım, 9
- Özyürek, A. & Çavuş, Z. (2016). İlkokul Öğretmenlerinin Oyunu Öğretim Yöntemi Olarak Kullanma Durumlarının İncelenmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 24(5), 2157-2166.
- Pehlivan, H. (2005). Oyun Ve Öğrenme Ankara Anı Yayıncılık 61,62,66,72

Sevinç, M. (2009). Erken Çocukluk Gelişimi Ve Eğitiminde Oyun, İstanbul Morpa Kültür Yayınları

Şimşek, N. (2007). Öğrenmeyi Öğrenmede Alternatif Yaklaşımlar, Ankara Asil Yayınları 1. Baskı 3,4,9

Torun, F. (2011). *Çocuk Hakları Öğretiminde Oyun Yönteminin Başarıya, Kalıcılığa Ve Tutuma Etkisi*, Adıyaman Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Adıyaman

Ulutaş, A. (2011). Okul Öncesi Dönemde Drama ve Oyunun Önemi, Adıyaman, *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 4(6), 1-11.

Yaşartürk, F. & Bilgin, B. (2018). Üniversitede Öğrenim Gören Hentbolcuların Serbest Zaman Tatmin ve Yaşam Doyum Düzeylerinin İncelenmesi. *Uluslararası Güncel Eğitim Araştırmaları Dergisi (UGEAD)*, 4(2), 50-60.

Yaşartürk, F. & Yılmaz, H. (2019). Rekreatif Etkinliklere Katılan Kamu Personellerinin İş Stresi ve Serbest Zamanda Algılanan Özgürlük Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 8 (Ek Sayı 1), 1325-1335.

Yörük, S., Dikici, A., & Uysal, A. (2002). Bilgi Toplumu ve Türkiye'deki Mesleki Eğitim. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 12(2), 299-312.

Yüksel, S. (2011). *Diyarbakır halk eğitimi merkezlerindeki takı tasarımı eğitim programının incelenmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tez önerisi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.